

Силабус
навчальної дисципліни
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА
АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма	Менеджмент організацій
Спеціальність	D3 Менеджмент
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Викладач (і)	ТОКАРЕНКО Олена Іванівна
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=2379
Контактний тел.	+380500120766
Е-mail викладача:	lena1979-1@ukr.net oi_tokarenko@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Індивідуально із застосуванням дистанційних технологій

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	Залік
	4	2	84	

Семестр: осінній (1 семестр)

Мова навчання: українська

Ключові слова: об'єкт, предмет наукового дослідження; технологія дослідницької роботи, методи наукового дослідження; бібліографічний список; результати наукових досліджень, академічний текст, академічна доброчесність, цілісність академічного тексту.

Метою є формування у здобувачів цілісної системи знань про основи методології та методики економічних наукових досліджень, виховання у студентів навичок: вирішувати практичні питання дослідницьким шляхом; брати участь у науково-дослідницькій роботі; оволодіння методикою і технікою оформлення результатів наукових досліджень, створювати унікальні академічні тексти на засадах академічної доброчесності.

Предметом є методологія наукових досліджень та академічного письма.

Компетентності та програмні результати навчання:

Загальні: ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. **Фахові:** СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

Програмні результати навчання: ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. ПРН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Зміст курсу: Основні засади академічного письма. Академічна доброчесність. Авторське право. Плагіат. Наукове дослідження. Технологія дослідницької роботи. Технологія роботи з науковою літературою. Цілісність академічного тексту. Технології генерації та організації ідей. Наукова творчість та евристичні методи. Методика роботи з поняттями. Загальнологічні методи досліджень. Методи теоретичного та емпіричного дослідження. Організація наукової діяльності та наукових досліджень. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Представлення результатів наукових досліджень. Системний підхід. Системне мислення, системний аналіз.

Методи навчання: Словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари, бесіда; наочні (презентації); практичні: (аналіз фрагментів наукових досліджень); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю).

Політика викладання навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та академічного письма» ґрунтується на нормативних документах БДПУ, що регламентують освітній процес, зокрема: Положенні про організацію освітнього процесу, Положенні про академічну доброчесність, Положенні про виявлення та запобігання академічного плагіату, а також Положенні про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (<http://bdpu.org/public-information/position-bdpu/>).

1. Безпека. У період дії воєнного стану першочерговим залишається питання особистої безпеки здобувачів освіти. У разі оголошення повітряної тривоги або виникнення ракетної небезпеки необхідно повідомити викладача, призупинити заняття та пройти до найближчого укриття. Якщо можливість скористатися укриттям відсутня, слід дотримуватися правила «двох стін». Після завершення заняття, за можливості, рекомендується повідомити викладача про свій стан.

2. Організація навчальної діяльності. Навчальний процес реалізується через поєднання лекційних і практичних занять, самостійної роботи та індивідуальних консультацій. Лекції спрямовані на формування базових теоретичних знань, тоді як практичні заняття — на їх закріплення через обговорення, аналіз прикладів і виконання прикладних завдань. Самостійна робота передбачає опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань і розвиток навичок роботи з науковими джерелами.

3. Поетапне виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ). У межах дисципліни здобувачі освіти поступово формують навички науково-дослідницької діяльності та академічного письма шляхом виконання індивідуального навчально-дослідного завдання — підготовки наукових тез. Робота здійснюється поетапно: від вибору теми, постановки мети та опрацювання джерел — до написання тексту тез, підготовки презентації або постера та їх усного представлення. З огляду на те, що для більшості здобувачів це перший досвід створення наукового тексту, передбачено методичний супровід, надання рекомендацій і можливість доопрацювання результатів.

4. Академічна доброчесність. Політика освітньої компоненти «Основи наукових досліджень та академічного письма» ґрунтується на принципах академічної доброчесності, прийнятих у Бердянському державному педагогічному університеті (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-akademichnu-dobrocheshnist-u-bdpu.pdf>).

З огляду на специфіку дисципліни, яка передбачає формування навичок наукового письма та роботи з джерелами, дотримання принципів академічної доброчесності є обов'язковою умовою виконання всіх видів навчальної діяльності.

Під час підготовки до занять та виконання завдань допускається використання інструментів штучного інтелекту відповідно до Політики використання штучного інтелекту в освітньому процесі БДПУ (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/polityka_vykorystannya_shtuchnogo_intelektu_v_osvitnomu_proczeni_berdyanskogo.pdf).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані:

надавати достовірні результати власної навчально-дослідної діяльності, коректно відображати використані джерела, методи та підходи;

самостійно виконувати завдання, пов'язані з підготовкою академічних текстів (зокрема наукових тез, анотацій, оглядів літератури);

дотримуватися правил академічного цитування та оформлення посилань відповідно до встановлених вимог;

у разі використання ідей, положень, цитат, статистичних чи інших даних інших авторів обов'язково надавати відповідні посилання на джерела.

У процесі навчання забороняється:

академічний плагіат (представлення чужих результатів як власних), фабрикація, фальсифікація, списування;

використання сторонніх джерел інформації під час контрольних заходів без дозволу викладача;

подання робіт, виконаних третіми особами або з порушенням принципів самостійності.

Використання інструментів штучного інтелекту. Використання інструментів штучного інтелекту, такі як ChatGPT, Grammarly, Claude, Gemini та інші подібні платформи, допускається як допоміжного інструменту лише у випадках, передбачених умовами завдання, і не може замінювати самостійне виконання розрахунків та аналітичних завдань, з дотриманням положень Політики використання штучного інтелекту в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету ([polityka_vykorystannya_shtuchnogo_intelektu_v_osvitnomu_proczeni_berdyanskogo.pdf](https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/polityka_vykorystannya_shtuchnogo_intelektu_v_osvitnomu_proczeni_berdyanskogo.pdf)).

Зокрема, це може включати пошук ідей, пояснення теоретичних положень, допомогу в структуризації матеріалу, попередній аналіз даних або перевірку тексту.

Водночас використання ШІ не може замінювати самостійне виконання завдань, аналіз виробничих ситуацій, обґрунтування управлінських рішень та формування висновків. Усі результати, подані здобувачем, мають бути усвідомленими, перевіреними та обґрунтованими.

Суттєве використання інструментів ШІ підлягає обов'язковому розкриттю у письмових роботах (зокрема при написанні наукових тез) відповідно до політик БДПУ (Політика використання штучного інтелекту в освітньому процесі, рекомендації GAIDeT тощо). Розкриття подається у вигляді декларації, яка розміщується наприкінці роботи або перед списком використаних джерел. Недекларування використання ШІ розглядається як порушення академічної доброчесності.

У декларації зазначається:

1. використані інструменти ШІ, їх версії та дати застосування;
2. завдання, для яких застосовувався ШІ (наприклад: генерація ідей, пояснення теорії, допоміжний аналіз);

3. рівень участі здобувача у виконанні роботи;
4. підтвердження особистої відповідальності за отримані результати та висновки.

Використання ІІІ є допустимим лише як допоміжний інструмент і не може застосовуватися для автоматичного виконання завдань, написання академічних текстів, наукових тез без належного опрацювання здобувачем.

5. Комунікація та зворотний зв'язок. Взаємодія між викладачем і здобувачами освіти здійснюється з дотриманням нормативних положень університету (<https://bdpu.org.ua/normatyvna-baza-bdpu/>). Усі учасники освітнього процесу усвідомлюють особисту відповідальність за їх дотримання. Здобувачі можуть звертатися до викладача для отримання консультацій через корпоративну електронну пошту, платформу Moodle або месенджери. Зворотний зв'язок надається у робочий час (з 9:00 до 18:00).

Консультації проводяться за індивідуальним графіком із використанням дистанційних технологій.

Відвідування занять. Систематична участь у заняттях (очно або в онлайн-форматі) є важливою умовою ефективного засвоєння навчального матеріалу. Підготовка до практичних занять передбачає попереднє опрацювання теоретичних питань і виконання завдань, розміщених заздалегідь. Усі передбачені програмою види робіт мають бути виконані у встановлені терміни. У разі пропуску занять здобувачі зобов'язані опрацювати матеріал самостійно з можливістю відпрацювання під час консультацій.

Дотримання термінів виконання завдань (дедлайнів). Терміни подання практичних завдань визначаються у розкладі курсу на платформі Moodle (<https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=2379>). Здобувачі мають дотримуватися встановлених дедлайнів. Роботи, подані із запізненням без попереднього погодження з викладачем, можуть не прийматися до розгляду.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (комп'ютер, проектор); програмне (MicrosoftOffice: PowerPoint, Word, Moodle, репозитарій); наочність (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги:

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль.

Перевірка та оцінювання знань студентів здійснюється в наступних формах: 1. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять. 2. Оцінка рівня виконання індивідуального завдання. 3. Проведення заліку. Оцінювання знань під час семінарських і практичних занять має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Системою нарахування балів передбачена максимальна кількість балів під час практичних занять: 5 балів – за письмові та усні відповіді. За виконання завдань за результатами самостійної роботи здобувачі отримують: до 1 балу – за складання конспектів лекцій з питань, винесених на самостійне опрацювання здобувачами, до 5 балів – за виконання індивідуальних завдань.

Таким чином, за відповіді на практичних заняттях здобувачі максимально можуть отримати 60 балів, за складання конспектів питань, винесених на самостійне вивчення, - до 10 балів; за виконання ІІІДЗ – до 30 балів.

Оцінювання проводиться за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій; 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових

роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимальний бал ставиться за умови відповідності виконаного завдання здобувачем або його усної відповіді всім п'ятьом зазначеним критеріям.

При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу).

Поточне тестування та самостійна робота											Сума	
ЗМ1		ЗМ2		ЗМ3		ЗМ4		ЗМ5		ЗМ6		100
12		22		12		12		21		21		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
6	6	11	11	6	6	6	6	11	10	11	10	

	Кількість балів				
	Практичні заняття		Сам.робота		Разом
	Відповіді (усні, письмові)		конспектування	Інд. завдання	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Змістовий модуль 1.					
Тема 1.	0-5		0-1		0-6
Тема 2.	0-5		0-1		0-6
Разом за змістовим модулем 1	0-10		0-2		0-12
Змістовий модуль 2.					
Тема 3.	0-5		0-1	0-5	0-11
Тема 4.	0-5		0-1	0-5	0-11
Разом за змістовим модулем 2	0-10		0-2	0-10	0-22
Змістовий модуль 3.					
Тема 5.	0-5		0-1		0-6
Тема 6.	0-5		0-1		0-6
Разом за змістовим модулем 3	0-10		0-2		0-12
Змістовий модуль 4.					
Тема 7.	0-5		0-1		0-6
Тема 8.	0-5		0-1		0-6
Разом за змістовим модулем 4	0-10		0-2		0-12
Змістовий модуль 5.					
Тема 9	0-5		0-1	0-5	0-11
Тема 10.	0-5			0-5	0-10
Разом за змістовим модулем 5	0-10		0-1	0-10	0-21
Змістовий модуль 6.					
Тема 11	0-5		0-1	0-5	0-11
Тема 12	0-5			0-5	0-10
Разом за змістовим модулем 6	0-10		0-1	0-10	0-21
Разом за змістовні модулі	0-60		0-10	0-30	0-100

Узагальнені критерії оцінювання

90–100 балів (A) – здобувач демонструє системне та глибоке розуміння теоретичних засад наукових досліджень і академічного письма, вільно оперує понятійним апаратом, аргументовано та логічно викладає матеріал. Самостійно виконує всі види завдань, дотримується принципів академічної доброчесності та правил цитування. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (наукові тези) виконане на високому рівні: текст є цілісним, структурованим, обґрунтованим, відповідає вимогам академічного письма. Презентація або постер підготовлені якісно, представлення результатів є чітким, послідовним і переконливим.

78–89 балів (B) – здобувач добре засвоїв навчальний матеріал, правильно застосовує знання під час виконання завдань, допускає незначні неточності. Загалом дотримується вимог академічного письма та оформлення джерел. Наукові тези є змістовними, але можуть містити окремі недоліки у структурі, аргументації або оформленні. Презентація результатів достатньо чітка та зрозуміла.

65–77 балів (C) – здобувач має достатній рівень знань, розуміє основні положення дисципліни, але не завжди впевнено застосовує їх на практиці. Виконання завдань містить окремі помилки та потребує уточнення. Науковий текст частково відповідає вимогам академічного письма, структура не завжди логічно витримана, є недоліки у роботі з джерелами. Презентація результатів є зрозумілою, але недостатньо аргументованою.

58–64 бали (D) – знання здобувача є фрагментарними, виникають труднощі у застосуванні теоретичних положень і оформленні результатів дослідження. Завдання виконані частково або з помилками. Наукові тези мають суттєві недоліки у структурі, логіці викладу та оформленні посилань. Презентація результатів є неповною або недостатньо структурованою.

50–57 балів (E) – здобувач відтворює окремі теоретичні положення на елементарному рівні. Виконання завдань є неповним, із значною кількістю помилок. Науковий текст має низький рівень логічності та цілісності, вимоги академічного письма дотримані частково. Потребує суттєвої допомоги викладача під час підготовки тез і презентації.

35–49 балів (FX) – здобувач має поверхневі знання, не володіє основними поняттями дисципліни. Завдання виконані частково або неправильно. Відсутні сформовані навички роботи з науковими джерелами та академічного письма. Наукові тези не відповідають встановленим вимогам. Потребує повторного складання.

1–34 бали (F) – здобувач не засвоїв навчальний матеріал, не виконав основні види завдань, не сформував базових навичок науково-дослідної діяльності та академічного письма. Вимагається повторне вивчення освітньої компоненти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид., випр. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 144 с. URL: https://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/kolesnikov_ond.pdf
2. Колоїз Ж. В. Основи академічного письма : практикум. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2019. 178 с.
3. Основи наукових досліджень : підручник / І. Ш. Невлюдов, Ю. М. Олександров, А. О. Андрусевич, О. О. Чала ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. – Prague : OKTAN PRINT, 2024. – 468 с.
4. Академічне письмо : навч. посіб. / уклад.: Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, І. В. Бондар, М. С. Жигалкіна. Миколаїв : НУК ім. адмірала Макарова, 2022. URL: <https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7b717def-2ac0-454d-826f-ce62ebccef75/content>

Додаткові

5. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Х.: ХНАУ, 2017. 272 с.
https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u362/metodologiya_ta_organizaciya_naukovih_doslidzhen.pdf
6. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с. https://sociology.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/06/konverskii_a_e_red_osnovi_metodologii_ta_organizacii_naukovi.pdf
7. Голюк, В., Луценко, І., & Нагорна, І. (2022). СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА СПЕЦИФІКА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. *Економіка та суспільство*, (40). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-32>
8. Методологія науково-дослідницької діяльності : електронне навчальне видання / уклад. Т. Роїк. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/6d05145a-51b7-4053-9ab4-c7723a5a241c/content>
9. Публічні виступи: як підготувати промову та впоратись із хвилюванням? URL : <https://happymonday.ua/jak-navchytysja-vystupaty-publichno> .
10. Як виступати перед аудиторією. URL : <https://pedcollege.kiev.ua/index.php/robotakoledzhu/psykholohichna-sluzhba/porady-praktychnoho-psykholoha/porady-studentam/784-yak-vystupaty-pered-audytoriiu> .
11. Як готуватися до публічного виступу? Поради від успішних експертів. URL : <https://www.prostir.ua/?kb=yak-hotuvatysya-do-publichnoho-vystupu-porady-vid-uspishnyh-ekspertiv> .
12. 12 способів як почати промову ефективно, приклади. URL : <https://krasnomovec.club/sposobi-yak-pochati-promovu/>.
13. Як побудувати ефективну презентацію продукту? Техніки НЛП та інструменти | Genius Space https://www.youtube.com/watch?v=x_GoWY27Qf8
14. Lemish K., Nestorenko T., Tokarenko O. Interaction of business and education in hospitality, restaurant, and catering business in Ukraine. *Journal of Modern Economic Research*. 2021. Vol. 3, № 4, 5-0. <https://cutt.ly/nKeRkJh>
15. 8. Economic impact of health resort for the host city / О.Токаренко, Т.Несторенко, Ю.Урсакій, В. Буднік. Conference Proceedings EDAMBA @ EUBA 2019–22nd International Scientific Conference for Doctoral Students and Post-Doctoral Scholars „Empowering actions to achieve global goals: implications for economics, business, management and related disciplines“, University of Economics in Bratislava, 23-24 October 2019. С. 366-372
16. Health-resort industry in Ukraine: the underlying causes of changes / О.І. Токаренко, Т.П. Несторенко, О.В. Несторенко. Wroclaw Annual International Conference on Health and Lifestyle (WAICHL-2018), Wroclaw, May 24-25, 2018.

17. Health-resort complex development as a part of preventive medicine in the context of providing well-being / О.І. Токаренко, Т.П. Несторенко. *Economia. Wroclaw Economic Review*. 2017. Том 23, nr. 4. P. 239-249
18. Токаренко О.І., Леміш К.М., Бабіна Н.І. Віртуалізація діяльності підприємств туристичної та готельної сфери. Науковий журнал «Інтелект ХХІ». 2020. №6. URL:<http://www.intellect21.nuft.org.ua/index.php/6-2020>
19. Токаренко О.І., Черемісіна Т.В., Бабіна Н.І. Цифрові технології у міжнародному туризмі та готельній індустрії. Фаховий електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». 2020. №44. URL: www.market-infr.od.ua.

Інтернет-ресурси

20. Електронний журнал «Ефективна економіка» : веб-сайт. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>
21. Нормативна база БДПУ : веб-сайт. URL: <http://bdpu.org/normatyvna-baza-bdpu/>
22. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>, <https://stat.gov.ua/uk> .
23. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> .
24. Про постерний захист науково-дослідних робіт. URL: https://manmathmk.files.wordpress.com/2020/06/d09ad180d0b0d0b2d187d0b5d0bdd0bad0be-d092.-d09fd0bed181d182d0b5d180d0bdd0b8d0b9-d0b7d0b0d185d0b8d181d182-d0b2-d0bfd180d0b8d180d0bed0b4d0bdd0b8d187d0b8d185-d0bdd0b0d183d0bad0b0d185_d0bfd1.pdf
25. Ресурс з академічного письма Purdue Online Writing Lab (OWL) : веб-сайт. URL: <https://owl.purdue.edu/>
26. Методичні матеріали з академічного письма (NAQA / SAIUP) https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/Academic_Writing_Course.pdf
27. Пошукова система наукових публікацій Google Scholar : веб-сайт. URL: <https://scholar.google.com/>
28. База наукових журналів відкритого доступу Directory of Open Access Journals (DOAJ) : веб-сайт. URL: <https://doaj.org/>
29. Академічна соціальна мережа для дослідників ResearchGate : веб-сайт. URL: <https://www.researchgate.net/>
30. Менеджер бібліографічних посилань Zotero : веб-сайт. URL: <https://www.zotero.org/>
31. Менеджер наукових джерел та цитувань Mendeley : веб-сайт. URL: <https://www.mendeley.com/>
32. Ідентифікатор науковця ORCID : веб-сайт. URL: <https://orcid.org/>